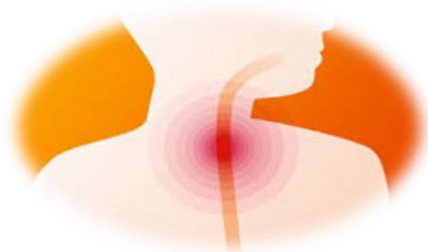

دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی

عنوان آموزش: اختلال در بلع (دیسفاژی)

Code: R.H.P₈(S)

خطراتی که بیمار مبتلا به دیسفاژی را تهدید می کند

اگر اختلال در بلع برای مدت طولانی باقی بماند فرد مبتلا دچار کمبود آب و مایعات خواهد شد و از طرفی به علت ناتوانی در جویدن و قورت دادن دچار کاهش وزن و اختلالات شناختی خواهد شد بیمار مبتلا به دیسفاژی ممکن است در معرض خطر **ذات الریه** و سایر عفونت‌های ریوی قرار گیرد. به‌علاوه ورود مواد غذایی به مجاری هوایی به منزله **تهدید حیات** وی خواهد بود. موارد فوق شایع‌ترین مشکلاتی است که سلامتی فرد مبتلا به دیسفاژی را تهدید می کند.

علائم بروز دیسفاژی

- درد در حین عمل بلع
- اشکال در خوردن غذاها با غلظت‌های متفاوت
- کاهش یا از بین رفتن رفلکس تهوع
- کاهش یا از بین رفتن رفلکس سرفه
- باقیمانده مواد غذایی در حفره دهان یا دیواره‌های حلق بعنوان یک علامت تلقی می‌شود
- کاهش یا افزایش ترشحات بزاق

افزایش سن بعنوان عاملی است که منجر به تغییر در ترشح بزاق و تحولات ساختمانی در اندامها می‌شود و می‌تواند منجر به بروز دیسفاژی در افراد سالخورده شود

بروز سوختگی‌های شدید در ناحیه زبان، لبها و دیواره‌های حلق که عموماً به علت برق گرفتگی یا خوردن مایعات اسیدی و قلیایی بوجود می‌آید بعنوان یکی دیگر از علل بروز دیسفاژی خصوصاً در کودکان شناخته شده است.

تهیه کننده :
م. فتوحی
کارشناس گفتار درمانی
واحد گفتار درمانی
واحد آموزش به بیمار

Code: R.H.P₈(S)

اختلال بلع چیست؟

فردی که در بلعیدن مایعات یا جامدات یا هر دو دچار ناتوانی می‌شود، مبتلا به «دیسفاژی» یا «اختلال در بلع» می‌باشد. این ناتوانی ممکن است به صورت کامل یا نسبی بروز کند. کلیه جوانب زندگی فرد تحت تأثیر این اختلال قرار می‌گیرد.

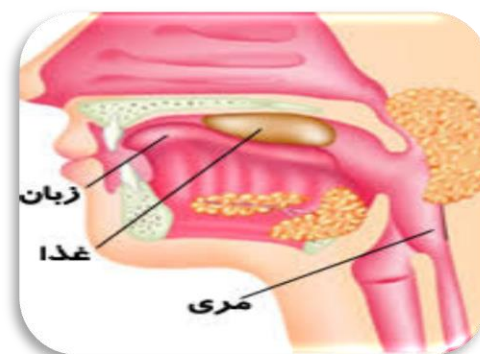
مراحل عمل بلع طبیعی:

عمل بلع طبیعی شامل مراحل زیر است:

مرحله دهانی: طی این مرحله غذا جویده شده و با بزاق ترکیب می‌شود و جهت ورود به حلق آماده خواهد شد.

مرحله حلقی: در این مرحله غذایی توسط عضلات زبان و عقب دهان، به دهانه حلق وارد می‌شود.

مرحله مری: در این مرحله غذا به دریچه مری منتقل می‌شود و طول مری را طی می‌کند.

بروز اختلال به هر دلیلی در بخشهای مذکور منجر به بروز اختلال بلع خواهد شد.

وقتی فردی دچار دیسفاژی می‌شود توسط متخصصان گوناگون از قبیل متخصص گوارش، متخصص مغز و اعصاب، آسیب‌شناس گفتار و زبان (متخصص گفتاردرمانی) و رادیولوژیست مورد معاینه قرار می‌گیرد و جهت انجام اقدامات درمانی به افرادی از این تیم ارجاع داده می‌شود.

در این میان، نقش مهم گفتار درمانگران به صورت آگاهی دادن به بیمار جهت برنامه درمانی، ارجاع به پزشکان مربوطه و پیگیری روند درمان حائز اهمیت می‌باشد.

چه کسانی دچار اختلال در بلع می‌شوند؟

چنانچه هر یک از اجزاء سیستم عصبی و عضلانی در روند بلع دچار ضایع شوند فرد مبتلا به اختلال در بلع خواهد شد. شایعترین عوامل بروز دیسفاژی عبارتند از:

✚ افرادی که به بیماری‌های عصبی مبتلا هستند مانند پارکینسون، MS، ALS و..

✚ افرادی با حوادث مغزی مواجه می‌شوند مانند سکته مغزی و یا ضربه به سرو ..

✚ افرادی که تحت عمل جراحی در ناحیه سر و گردن قرار می‌گیرند و طی جراحی ممکن است بخشی از دستگاه‌های مربوط به عمل بلع (در ناحیه دهان، حلق، حنجره و غیره) دستخوش تغییرات ساختمانی شوند مانند برداشتن تومور و ...

✚ مصرف داروهای خاص در گروهی از بیماران مبتلا به ضایعات عصبی: **مصرف طولانی مدت داروهای ضد تشنج** می‌تواند عوارض پابرجایی به صورت اختلال در بلع داشته باشد. در اینگونه موارد حتی گاهی پس از قطع دارو علائم وجود دارند.